

Markku Jonninen

Konstruktiotekniikan insinööri Jonninen Osa 2

Nuoruus Joensuun Mäntylässä ja Rantakylässä

Konstruktitekniikan insinööri Jonninen

Osa 2

Nuoruus Joensuun Mäntylässä ja Rantakylässä.

Omistuskirjoitus ja kiitokset

Tämän kirjasarja on kirjoitettu muistinvaraisesti. En ole mitään muistamaani muuttanut tietoisesti paremmaksi tai huonommaksi tai minun kannaltani edullisemmaksi. Näin minä muistan tapahtumat. Minun nuoruudessani ei ollut nettiä, somea eikä tietokoneita, joista voisin tarkastaa muistoja.

Muistot ovat subjektiivisia yksilön kokemuksia ja mieleensä painamia asioita, jotka jokaisella on samastakin tapauksesta erilaiset. Olemme erillisiä kokijoita. Ei siis ole oikeita eikä vääriä muistoja vaan pelkästään muistoja. Ne ovat tärkeintä mitä elämässä on ja mitkä yleensä muistisairaudessakin säilyvät. Äitini Irja eli elämänsä viimeiset kuukaudet Joensuussa vuodeosastolla muistoissaan nuorena Irjana yhdessä ystävänsä Annelin kanssa Jyväskylässä ja Korpilahdella.

Tämän kirjan tapahtuma ajalla 70–80 luvuilla nuorten elämä oli erilaista kuin nyt. Yritän itsellenikin näin selvittää sen miksi minusta tuli insinööri vai oliko se sattumaa.

Kiitokset Savinaisen Juhalle ja tämän kirjan tekstin valmistumisen jälkeen kuolleena löytämälleni lapsuuden ystävälleni Stavenin Markulle kirjoituksistaan, jotka täydentävät tarinaani. Hän ehti lukea kaikki kirjavedokseni läpi.

Omistan tämän kirjasarjan toisen osan vaimokkeelleni, tai kuten hän on asian ilmaissut vainolle, eli Eijalle. Eija on tämän kirjan tekemisessä avustanut valtavasti, samalla hän on päässyt tutustumaan myös minun elämääni ennen yhteistä aikaamme ja silti haluaa jatkaa kanssani.

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2025 Markku Jonninen

Kustannustoimitus: Markku Jonninen

Kannen suunnittelu: Markku Jonninen

Tekstejä myös Juha Savinaiselta ja Markku Stavenilta

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9670-2

Markku Jonninen

Konstruktiotekniikan insinööri Jonninen

Osa 2

Nuoruus Joensuun Mäntylässä ja Rantakylässä.

Muistoja ja tarinoita nuoruudesta, kun kaikki oli vielä mahdollista.

Kuinka jo lapsena auktoriteetteja kyseenalaistaneesta ja opiskelun oppikoulussa ja lukiossa vasemmalla kädellä hoitaneesta nuoresta kasvoi opiskelun tavoitteen ymmärtänyt nuori.

Sisällys

Konstruktitekniikan insinööri Jonninen	1
Joensuuhun muutto	6
Mäntylä Joensuu	9
Tittarataara	10
Mikko vai Mitse	11
Broilerikani.....	13
Leikkejä Mäntylässä.....	14
Ylisoutaja	15
Seinänaapurit Piiroset.....	16
Tulipalo	17
Isuzu Bellet.....	18
Mökki Viinijärven Sotkuman Solassa	20
Uusi koulu	24
Osmankäämit	27
Oppikoulu.....	28
Akvaariot.....	36
Vihurintie 23, Talon rakennus.....	41
Mikä minusta tulee?	47
Jarmon bisnekset	49
Erja, itsenäinen nuori	51
Vihurintien jengi.....	53
Pentti Kivijärvi ja Niina käymässä Joensuussa.....	54
Saapasjalka-Rock Pihtiputaalla.....	55
Voimailua	59
Ensirakkaus	63
Mökillä	65
Rääkkä.....	67
Huuhkaja	72
Mäkikelkka	74
Polkupyöräily	75
Kilpaa pyöräily.....	75

Matka Muurasjärvelle	76
Kesätyöt Polvijärvi	79
Purjehdus	81
Pauli, urheilullinen isä	89
Markku Stavén	91
Markku Stavénin muisteluja.....	93
Mieskolo.....	93
Oluttehdas.....	94
Radio-ohjattavat autot.....	97
Pizzeria	99
Tekun pääsykokeet.....	102
Vanhojen päivät	103
Piikki	107
Panhe.....	109
Scifi	111
Imatran ajot.....	112
Tomi Korpelainen	115
Toivo Hassinen	119
Tissit vai pylly?.....	124
Vesihiihto.....	126
Piraattiradioasema	129
Erika kirjoituskone.....	130
Suunnistus ja tarkkuusajot eli ST-ajot	131
Trumpa	136
Pingis	138
Sienestys ja marjastus	139
Päiväkodin setä	140
Opiskeluaika lähestyy.....	141
<i>Olin valmis opiskelemaan</i>	<i>142</i>
<i>Teku 0-11 WTOL</i>	<i>146</i>
Yrjö Pautamo.....	147
Opiskelu, työtä ja palautumista	148
Tuulivoimalan suunnittelu	151

Talkootöitä ja tapahtumia Tekun aikana	153
Moottoroitu kynsiviila	155
Sulkaapalloa.....	155
Raahen ohjelmointiopisto vai WTOL?	157
Ohjelmointi ja Matopeli	157
Darts	160
Espanjan matka.....	161
Tekun 0–11 kädenvääntömestaruus	161
Rubikkimies.....	162
Savanderin luonnehdinnat kurssikavereistaan	166
Hakulinen Kari	166
Hyttinen Seppo	166
Hyvärinen Pentti	166
Ihalainen Antti.....	167
Iittiläinen Esa	167
Imboden Heidi.....	167
Jonninen Markku.....	167
Kainulainen Hannu	168
Kallinen Jarmo	168
Karhu Veli	168
Kasurinen Veijo	168
Korhonen Ari	169
Kupiainen Jorma.....	169
Kuronen Mikko.....	169
Kärkkäinen Timo	169
Laine Jyri.....	170
Laitinen Hannu	170
Lehikoinen Marja-Leena.....	170
Mononen Timo.....	170
Myyry Matti	171
Nevalainen Harri	171
Nissinen Sakari	171
Otronen Eero.....	172
Paloniitty Markku.....	172
Pappinen Pertti	172
Parkkonen Hannu.....	172
Pelkonen Jouni	173

Piipponen Jukka	173
Poutanen Timo.....	173
Pölönen Kalevi	173
Rinne Harri	174
Rajala Pekka	174
Ryhänen Esa.....	174
Salmelainen Hannu	174
Savinainen Juha	175
<i>Tyttöystäviä.....</i>	<i>176</i>
<i>Markus Kajo ja Sakari Nissinen Trumpassa</i>	<i>180</i>
<i>Marinan moottori ja kytkin</i>	<i>181</i>
<i>Haku Kuoreveden Halliin lentomekaanikoksi</i>	<i>183</i>
<i>Kesätyöt Algollilla Herttoniemessä</i>	<i>185</i>
<i>Minnan tapaaminen.....</i>	<i>187</i>
<i>Trumpan katoaminen.....</i>	<i>188</i>
<i>Valmistumispäivä insinööriksi</i>	<i>189</i>
<i>Intti</i>	<i>191</i>
<i>Everstiluutnantti Paavo Janhusen pidätys.....</i>	<i>195</i>
<i>Ilmavoimien Teknillinen Koulu.....</i>	<i>197</i>
<i>Puolustusvoimien komentajan vaihto</i>	<i>199</i>
<i>Kersantti vai korpraali Jonninen</i>	<i>200</i>
<i>Utin Kuljetuslentolaivue, Helikopterilennosto</i>	<i>201</i>
<i>Kuhmon leiri</i>	<i>206</i>
<i>Varusmiestoimikunnan hommissa</i>	<i>212</i>
<i>Pahkajärven ampumaleiri</i>	<i>214</i>
<i>Auto junan alle</i>	<i>219</i>
<i>Kotiutuminen.....</i>	<i>220</i>
<i>Töihin Algollille Helsingin Herttoniemeen</i>	<i>224</i>
<i>Mattien opissa myyntimieheksi.....</i>	<i>225</i>
<i>Keskusta-asumista ja surffailua</i>	<i>228</i>
<i>Luokkakokous Kolilla, kalassa Antin kanssa</i>	<i>230</i>
<i>Algollin hommissa</i>	<i>235</i>

Joensuuhun muutto

Isäni Pauli oli opiskellut työteknikoksi ja siirtynyt Rautpohjan tehtaalla koko ajan vaativampiin tehtäviin, mutta hän halusi enemmän. Iso uutinen konepuolen miehille oli tieto siitä, että Joensuuhun oli valmistumassa Suomen nykyaikaisin iso konepaja, jonne tarvittiin päteviä ammattitaitoisia ihmisiä käynnistämään sen toiminta. Paulin työkaveri insinööri Kautto oli jo lähtenyt Rautpohjan tehtailta Joensuuhun ja houkutteli myös Paulia tulemaan käynnistämään koneistusosastoa ja nimenomaan automaattikonepuolta. Hän sai koulutuksen ohjelmointiin ja automaattisten koneiden käyttöön. Paulia viehätti täysin uusi tekniikka ja hän ilmoitti halukkuutensa tulla.

Vaikka puhelimesta Pauli oli asioista jo pääosin sopinut, niin ennen muuttoa Paulin piti kuitenkin käydä papereiden teossa Rauma-Repolan Joensuun tehtaalla 1972 syksyllä, ja hän pyysi minut mukaan. Ajelimme sinisellä Luupää Datsunilla Jyväskylästä Joensuuhun, kun meille kantapään kautta oppien selvisi, että Varkauden ja Joensuun välillä ei ollut lainkaan polttoaineen jakeluasemaa.

Se oli siihen aikaan pisin väli Etelä-Suomessa, jossa ei päätiellä ollut polttoaineen myyntiä. Datsunin polttoaine loppui ennen Joensuuta pimeään aikaan illalla, joten ei auttanut muuta kuin lähteä kävelemään ainoaa näkyvää valoa kohti. Sinne oli teitä myöten vajaa pari kilometriä, kun emme lähteneet peltoja pimeässä ylittämään.

Talo oli iso rintamamiestalo, jonka ikkunasta näkyi valoa. Pauli kolkutti talon ovea, kolkutti uudestaan ja vielä kolmannen kerran, jonka jälkeen ikkunat verhot heilahtivat ja joku nainen tuli oven taakse muttei avannut ovea vaan kysyi mitä asiaa meillä oli. Isä selitti asian ja pyysi päästä soittamaan Joensuuhun huoltoasemalle, jotta saisimme bensaa.

Ääni oven toiselta puolelta sanoi, että ei hän muuten avaisi, mutta kun sinulla on tuo poika mukana, niin et sinä varmasti rosvo ole. Pauli soitti puhelun, minä sain piparin ja rouva sai 5 mk puhelimen lainasta, jonka siitä pyysi ja jonka isä autolle kävellessämme sanoi olleen aika kova hinta yhdestä muutaman pennin puhelusta.

Huoltoasemalta tuli vartin päästä auto täynnä porukkaa ja he jättivät kanisterin meille ja lähtivät jatkamaan kertomatta sen tarkemmin mistä huoltoasemalta tulivat. Ajelimme sitten Joensuuhun ja menimme ensimmäiselle huoltoasemalle, joka tuli vastaan, tankkasimme, jätimme kanisterin ja maksoimme bensat sinne. Myyjä ei tiennyt kanisteriasiaista mitään, mutta hoidimme kuitenkin maksun. Olimme hotellissa yötä ja aamupalan jälkeen lähdimme Rauma-Repolan tehtaille, jossa odotin penkillä isän ollessa keskusteluissa johtajan kanssa. Isä sai työpaikan ja muutto oli reilun kuukauden päästä edessä.

Joensuuhun muutto oli iso muutos koko perheelle. Äidin synnyinseutu ja kaikki parhaat ystävät jäivät Jyväskylään. Isä otti vastaan vastuullisen työn uudessa Rauma-Repolan Joensuun konepajassa koneistusosaston automaattikoneiden työnjohtajana ja ohjelmoijana. Hänen vastuullaan oli uusien automaattisten työstökoneiden käyttökoulutus ja niiden ohjelmointi.

Hän kävi Tampereella kolme ohjelmointikurssia ja Tukholmassa kaksi kurssia. Repolan koneet olivat kaikista nykyaikaisimpia, mitä saatavissa oli. Kaikki NC ja myöhemmin CNC koneet olivat Paulin näppien alla. Kaikki ei sujunutkaan niin helposti kuin luulisi. Lapset joutuivat uuteen ympäristöön ja uusiin kouluihin

Kun Jyväskylässä lastasimme isoa umpikoppaista muutto-kuorma-autoa, niin auton täyttyessä varmistui, että kaikki meidän lasten tavarat jäivät sinne pihalle. En muista kenelle meni

20 tuumainen polkupyöräni tai mikä oli papalta saamani 28 tuumaisen pyörän kohtalo. Mäkiauto jäi pihalle parkkiin ja pääosan leluista ja koottavat lentokoneet äiti heitti suoraan luukusta isoon umpinaiseen roskaäiliöön, jonka jäteauto kerran viikossa kävi tyhjentämässä. Polkupyörääkään minulla ei Joensuussa ainakaan vuoteen ollut, kävelin aina kouluun Niinivaaralle, mutta sitten sain sen verran rahaa säästettyä, että pystyin ostamaan 10 vaihteisen matkapyörän, jolla sitten ajoinkin yli kymmenen tuhatta kilometrejä etunapaan laitetun mittarin mukaan.

Oli aloitettava jo lapsena uusi elämä tyhjästä. Muistot vain jäivät.

Mäntylä Joensuu

Puhuin keskisuomen murretta karjalaisittain hiukan murtaen. Siitä soinnista oli minulle huomautettu monesti jo kerrostalon lasten toimesta Jyväskylässä. Muutimme alueelle, jossa puhuttiin sitten puhtaasti mie ja sie, kuten serkkumme Rovaniemeltä puhuivat. Pelkästään murre tuotti paljon iloa Joensuussa.

Ensimmäisenä iltana, kun muuttokuormamme oli Joensuuhun Mäntylään saapunut ja tavarat taloon sisään purettu, tuli naapurin poikia meidän kanssamme keskustelemaan. Koska oli kylmä marraskuu, niin yksi pojista sanoi lähtevänsä kotiin koska: ”minnuu kylymää”. Olen nauranut tätä vuosikymmeniä, koska Jyväskylässä ei adjektiiveja käytetty koskaan näin verbinä, Jyväskylässä sanottiin selvästi, minua palelee.

Monta muutakin sanontaa oli hauskoja. Jos joku maa-alue piti tiivistää, niin Jyväskylässä sanottiin, että se tiivistetään pölkylä juntaamalla, Joensuussa se tiivistettiin pölkkyttämällä. Nyt nimisanasta tehtiin verbi. Näitä hauskoja tapoja ja sanontoja oli paljon.

Isä myi kerrostaloasunnon Vekarokadulta ja sen myynti oli sinänsä helppoa, koska ostajia oli rivissä ja hinta määräytyi arvasäännösten mukaan. Isä oli harmissaan autotallin myynnistä, koska se myytiin erikseen ja Pauli ei voinut määrätä sille hintaa, vaikka ostajia olisi ollut, vaan taloyhtiöllä oli oikeus lunastaa se ja taloyhtiön isännöitsijä, muistaakseni Lahti niminen, sen sitten myös taloyhtiöltä pilkkahintaan lunasti itselleen.

Uusi kotimme oli vanhoja Rauma Repolan sahan työsuhde-asuntoja. Ne olivat puisia kaksikerroksisia paritaloja, joissa oli myös kellari. Niitä oli Mäntylässä kuusi kappaletta muodostaen kuin muurin talojen väliin jäävän ison sisäpihan ympärille. Kaikkiaan 12 asunnossa asui Repolan työntekijöitä.

Me lapset saimme yläkerran huoneen, jonka yhteydessä oli kylmä vinttikomero. Alakerrassa oli WC, suihku, keittiö, olohuone ja vanhempien makuuhuone. Kellariin meni portaat ja siellä oli pari varastohuonetta, mutta siellä haisi homeelle, joten ei siellä mitään säilytetty.

Pihapiirissä oli kaksi pitkää punaista rakennusta, joissa oli autotallit sekä varastotilat, että myös keskellä rakennusta pariovien takana roskahuone, jonne kipattiin suoraan ämpäristä roskat, ei siis muovipusseissa vaan suoraan kaadettiin sinne hiekkamaahan. Lämpöisenä tuulettomana kesäpäivänä haju oli ovien takana aika muheva. Roskien tyhjentäjä liikkui umpinaisen peräkärryn kanssa, jonne takana olevasta luukusta käsipellillä lapioiden heitti roskat lattialta

Tittarataara

Mäntyläntiellä tuli selväksi, mitä on asua kerrostaloalueella puutalossa. Kerrostalon jengi halusi usein haastaa riitaa meidän puutalojen porukoiden kanssa. Meitä oli vähemmän, mutta olimme keskimäärin vanhempia kuin kerrostalon jengi.

Yksi kerta jäi mieleen paremmin, kun kerrostalon jengi aivan yllättäen piiritti Mäntyläntiellä kerrostalon edessä minut, Jarmon ja Äijön Juhan, joka oli Jarmon ikäinen. Jengiläisiä oli parikymmentä ja heidän johtajanaan oli Joensuussa jonkinlaista rikkolista kuuluisuuttakin jo kerännyt, Tito nimellä kutsuttu kaveri, joka oli ollut lastenkodissa ja puukottanut huhujen mukaan ainakin yhtä kaveria. Hän oli käynyt monesti uhoamassa uusille tulijoille Jordaneille, kuten hän meidät nimesi, ja jo silloin aloin kutsua häntä vuorostaan Tittarataaraksi, josta kaveri ei pitänyt.

Tito oli tummahipiäinen, minun mittainen ja kovääninen kaveri, joka tuli jengiläisten tekemän piirin keskellä eteeni ja alkoi uhota. Vain muutama sekunnin kuluttua siitä, kun uho alkoi,

osui iso kivi Titoon ja hän kuumeni entisestään. En tiedä kuka kiven heitti, mutta jengiläinen se oli, joka oli sen viskannut, yrittäen tietysti osua minuun, mutta osuikin Titoa, hän käskytti jengiä olemaan heittämättä enää.

Kun Titon katse etsi kiven heittäjää, niin katselin itsekin ympärilleni ja havaitsin, että Jarmon ja Juhan oli piirittäneet myös jengiläiset, jotka tönivät heitä. Kun Tito kääntyi uudelleen minuun päin, niin hän saman tien tönäisi voimakkaasti minua rintaan yrittäen kaataa. Yksi kaveri oli mennyt salaa taakseni polvilleen. En kaatunut ja kun astuin askeleen sivuun, niin tärskäytin välittömästi täydellä voimalla Titoa nyrkillä nenään, jonka seurauksena hän lensi selälleen ja verta alkoi vuotaa värjäten leuan heti punaiseksi.

Joku kerrostalon asukkaasta oli soittanut poliisille ja kun Tito kaatui, kuului poliisiauton sireenin ääni ja jengi kaikkosi. Tito hävisi muiden mukana ympäriltämme vauhdikkaasti. Sanoin Jarmonille ja Juhalle, että ei lähdetä minnekään vaan ollaan tässä. Seisoimme enää kolmistaan tien sivussa ja poliisiauto lipui hiljalleen ohi, eivät kysyneet mitään, vain katsoivat meitä tarkasti ja me morjestimme.

Tämän jälkeen Tittarataaran porukka ei enää tullut meille isommalla porukalla käymään yhtä kertaa lukuun ottamatta, kun he kävivät porukalla omenavarkaissa pihapuissamme. Silloin saimme juostua Jaken kanssa pari kaveria kiinni ja pudotettua omenat heidän sylistään. Olivat nöyriä poikia ja päästimme heidät menemään.

Mikko vai Mitse

Halusimme lemmikin ja isä nouti työkaveriltaan uroskissan. Musta, valkoisella oikean puolen huulella olevalla täplällä syntymämerkitty kissanpentu ei ollut vielä sisäsiisti ja nostin sen

Konstruktiotekniikan insinööri Jonninen Osa 2.

Tarina jatkuu uudessa asuinkaupungissa Joensuussa ja kertoo nuoren miehen elämästä 1970 ja 1980 luvuilla, kun kaikki koettiin ensimmäistä kertaa rakastumisesta eroon.

Nuoruusaikaa eletään ensin Joensuun Mäntylässä ja Rantakylässä. Armeija vie Kuoreveden Halliin ja Uttiin Helikopterilennostoon ja työ Helsinkiin.

Miten konepajan koneet toimivat? Rubikin kuution salaisuudet ratkeavat. Purjehditaan kilpaa. Valitaan Joensuun vuoden urheiluautoilijaksi, vaikka seuran jäsen Ari Vatanen voittaa maailmanmestaruuden. Puolustusvoimien komentaja vaihdetaan ja ollaan sirpalekranaatin räjähdyskeskipisteessä.

Tässä kirjassa on muistoja ja tarinoita nuoruudesta, kun kaikki oli vielä mahdollista.

Kuinka jo lapsena auktoriteetteja kyseenalaistaneesta ja opiskelun oppikoulussa ja lukiossa vasemmalla kädellä hoitaneesta nuoresta kasvoi opiskelun tavoitteen ymmärtänyt mies.

